

INNEHÅLL:

BESLUT "NATURRESERVAT ÖSTERÅBERGET": 1989-12-18
SKÖTSELPLAN "NATURRESERVAT ÖSTERÅBERGET": 1989-12-18
REGISTERUPPGIFTER "NATURRESERVAT ÖSTERÅBERGET"

LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN
Miljövårdsenheten
Miljödir S-Å Svenson

BESLUT: 1989-12-18
DNR: 2311-4968-89 (2034)

BILDANDE AV NATURRESERVATET ÖSTERÅBERGET I ORSA KOMMUN.

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Namn:	Naturreseptatet Österåberget
Kommun:	Orsa
Socken:	Orsa
Läge:	Ca 8 km V om Kvarnberg, 40 km N Orsa
Kartblad:	Ekonomiska kartbladen 15E 2j och 3j
Gräns:	Innerkanten av den kraftigt streckade linjen på bifogad karta, bilaga 1
Fastighet:	Besparingsskogen 1:1, Kvarnberg 4:3
Areal:	144 ha
Naturvårdsförvaltare:	Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län

BESKRIVNING AV OMRÅDET

Österåberget utgörs av en lång mycket brant östsluttning uppbyggd av en berggrund av strökornsrik porfyr. Från bergets topp på 640 m ö h är utsikten vidsträckt.

Området ligger inom den sydligaste delen av den naturgeografiska regionen "norra Norrlands och norra Finlands barrskogsområden". Det föreligger även en påtaglig diabaspåverkan.

Skogen domineras helt av gran. Lokalt finns inslag av tall, björk, rönn och enstaka grova sälgar. Träden är runt 150-200 år gamla, men även äldre träd förekommer. Spår finns av dimensions- och torrvedshuggning.

Skogstypen är fuktig- frisk ristyp uppe på berget, medan rikare skogstyper av frisk ekbräken ristyp eller frisk örttyp uppträder i sluttningen. Några smärre backmyrar förekommer.

Floran är rik för trakten med exempelvis vitsippa, blåsippa,

torta och hässlebrodd. Vissa granpartier är draperade med skägg-, tagel- och garnlavar. Sälgar med lung- och skrovellav förekommer här och var.

Bergets översta del har rikligt med lågor i olika nedbrytningsstadier. Sällsynta vedsvampar som rosen-, lapp-, ull- och gränsticka samt rynkskinn påträffas här. Området har sannolikt förskonats från brand under lång tid, ett sk brandrefugium, vilket gynnar en krävande lägre flora och fauna.

Den högre faunan är den för trakten typiska. Björn uppehåller sig anmärkningsvärt ofta i berget.

ÄRENDET BEREDNING

Österåberget uppmärksammades i naturvårdssammanhang i samband med länets urskogsinventering. Skogen befans då äga högsta urskogsvärde vilket sedermera gjort att området klassats som riksintresse för naturvården.

LÄNSSTYRELSENS BESLUT

Det beskrivna området, av avgränsas med innerkanten av en streckad linje på bifogad karta (bilaga 1), bör av skäl som ovan nämnts särskilt skyddas på grund av sin betydelse för kännedomen om landets natur. Länsstyrelsen förklarar därför med stöd av 7 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1975:1025) området som naturreservat.

Ändamålet med reservatet skall vara att bevara områdets urskogsprägel med förutsättningar för dess djur och växtliv att utvecklas naturligt och ostört.

För området skall gälla de föreskrifter enligt 8-10 §§ naturvårdslagen samt 9 § naturvårdsförordningen (1976:484 omtryckt 1987:939, 9 § därefter ändrad 1988:715) vilka anges nedan.

A. FÖRESKRIFTER ENLIGT 8 § NATURVÅRDSLAGEN OM INSKRÄNKNING I RÄTTEN ATT FÖRFOGA ÖVER FASTIGHETEN INOM RESERVATET

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. uppföra helt ny byggnad eller anläggning,
2. spränga, gräva, schakta, muddra, utfylla, tippa eller dämna,
3. avverka eller utföra annan skogsvårdande åtgärd,
4. upparbeta dött träd eller vindfälle,
5. anlägga mark- eller luftledning,
6. framföra motordrivet fordon,
7. jaga annat än älg, rådjur, räv och hare,
8. gräva upp eller plocka örter, mossor, svampar och lavar.

För transport av fälld älg får älgdragare användas under förutsättning att markskador undviks och att älgdragaren är av sådan typ att den drivs med band och manövreras av person som går vid sidan om älgdragaren (s.k. "järnhäst").

Punkt A3 innebär att bestämmelserna i 20 § skogsvårdslagen om bekämpning av skadeinsekter ej skall gälla inom naturreservatet. Uppkommer insektsskador på skog utanför naturreservatet som följd av att - i enlighet med reservatsföreskrifterna - åtgärder för att förebygga eller bekämpa insektsspridning inte vidtagits inom reservatet, bedöms frågan om ersättning enligt skadeståndsrättsliga regler.

B. FÖRESKRIFTER ENLIGT 9 § NATURVÅRDSLAGEN OM SKYLDIGHET ATT TÅLA VISST INTRÅNG

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet.

1. Utmärkning och upplysning om reservatet.
2. Utförande och underhåll av anläggning eller anordning för allmänhetens friluftsliv, nämligen stigar och leder och parkeringsplats enligt skötselplanen.

C. FÖRESKRIFTER ENLIGT 10 § NATURVÅRDSLAGEN OM VAD ALLMÄNHETEN HAR ATT IAKTTA INOM RESERVATET

Utöver vad som eljest gäller är det förbjudet att

1. framföra motordrivet fordon,
2. gräva upp eller plocka örter, mossor, svampar eller lavar,
3. fånga eller insamla djur,
4. göra åverkan på torra träd eller vindfällan.

Undantag skall gälla för naturvårdsförvaltaren att vid snötäckt mark framföra snöskoter vid tillsyn och förvaltning.

D. FÖRESKRIFTER ENLIGT 9 § NATURVÅRDSFÖRORDNINGEN RÖRANDE NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN AV RESERVATET

1. Länsstyrelsen fastställer de föreskrifter om naturvårdsförvaltning m.m. som framgår av skötselplanen, bilaga 2. Inom ramen för denna kan länsstyrelsen fortlöpande meddela direktiv för förvaltningen.
2. Reservatet skall utmärkas enligt svensk standard (SIS 031522) och enligt naturvårdsverkets anvisningar.
3. Naturvårdsförvaltare skall vara Skogsvårdsstyrelsen i Kop-

parbergs län som fortlöpande skall samråda med länsstyrelsen vid förvaltningen.

Beslut i detta ärende har fattats av styrelsen. I beslutet deltog landshövding Lilly Hansson jämte ledamöterna Per-Erik Aarnseth, Bertil Andersson, Börje Andersson, Karl Boo, Karl-Gustaf Holmén, Eva Kungsmark, Per Lindevall, Bengt Nylund, Lennart Nyman, Olle Olsson, Margareta Rud, Lillemor Rudholm, Lennart Thorslund och Nicke Welin-Berger.

I den slutliga handläggningen av detta ärende deltog även länsråd Leif Svensson, överlantmätare Bengt Andersson, länsassessor Sten Carlborg, länsantikvarie Ulf Löfwall, länsarkitekt P Folke Nyholm och miljövårdsdirektör Stig-Åke Svenson, föredragande.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, blankett 2:1.

Lilly Hansson

Stig-Åke Svenson

Bilagor:

1. Kartor, 1-3
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar, blankett 2:1
4. Registeruppgifter

SKÖTSELPLAN ÖSTERÅBERGET

BILAGA 2

UPPRÄTTAD AV LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN 1989-01-02
FASTSTÄLLD AV LÄNSSTYRELSEN I KOPPARBERGS LÄN 1989-12-18

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET ÖSTERÅBERGET, ORSA KOMMUN

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 ADMINISTRATIVA DATA
(Se reservatsbeslutet)

2 GRUNDEN FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER
(Se reservatsbeslutet)

3 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

3.1 Naturförhållanden

Österåberget är en del i en lång, mycket brant öst-sluttning som skiljer myrområdet kring Österån (ca 450 m ö h) och höjdområdet västerut (ca 575 m ö h) åt. Bergets topp som når 640 m ö h ligger intill öststupet varifrån en enastående utsikt kan upplevas. Berggrunden utgörs av en strökornsrik porfyr.

Skogen är helt grandominerad. Lokalt finns inslag av tall, björk, rönn och enstaka gamla sälgar. Åldern ligger runt 150-200 år men även äldre träd förekommer. Spår finns av dimensions- och torrvedshuggning.

Skogstypen är fuktig- frisk ristyp uppe på berget, medan rikare skogstyper av frisk ekbräken ristyp eller frisk örttyp uppträder i sluttningen. Några smärre backmyrar förekommer.

Floran är rik för trakten med exempelvis vitsippa, blåsippa, torta och hässlebrodd. Vissa granpartier är draperade med skägg-, tagel- och garnlav. De fuktiga, skuggiga förhållandena bör vara gynnsamma för vissa krävande lavar och mossor. Sälgar med lung- och skrovellav förekommer här och var.

Bergets översta del har rikligt med lågor i olika nedbrytningsstadier. Sällsynta vedsvampar som rosen-, lapp-, ull- och gränsticka samt rynkskinn påträffas här. Området har sannolikt förskonats från brand under lång tid vilket gynnar arter som kräven kontinuerligt fuktiga och skuggiga miljöer med stabil tillgång på murken ved.

Även den lägre faunan är troligen rik av ovannämnda orsaker. För övrigt är områdets djurliv det för trakten typiska. Björn uppehåller sig dock anmärkningsvärt ofta i berget.

3.2 Kulturhistoriska förhållanden

En skogshuggarkoja (Norderängskojan) ligger vid nordöstra hörnet av reservatet. Härifrån leder en gammal basväg upp efter bäcken och vidare norrut.

3.3 Markanvändning

Jakt och skogsbruk är de enda former av markanvändning som sker idag. Jakträtten tillhör Besparingsskogen.

3.4 Tillgänglighet

Reservaten nås enkelt från den skogsbilväg som löper nedanför Österåberget. Efter denna finns parkeringsmöjligheter på flera ställen. Vintertid nås området från Kvarnberg, 3 km österut, om inte vägen är plogad.

3.5 Slitage- och störningskänslighet

Områdets vegetation är ganska tålig mot slitage, åtmin-

stone vad gäller normalt tramp. Spår av terrängfordon (älgdragare) finns redan på myrarna runt Norderängskojan.

Störningskänslig fauna har förutsättning att förekomma. Områdets otillgängliga karaktär går dock att störningsproblem inte behöver uppstå.

3.6 Källuppgifter

Lundqvist, R.: Urskogar och fjällurskogar i Kopparbergs län. Opubl. rapport på länsstyrelsen.

Rynéus, T. 1984: Översiktlig naturinventering, Orsa kommun. Information N 1984:2 från länsstyrelsen.

Statens naturvårdsverk. 1982: Urskogar, norra Sverige. SNV PM 1509.

Kartor

Topografiska kartbladet Älvho 15E SO.

II PLANDEL

1 DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

1.1 Övergripande mål

Det övergripande målet med reservatens skötsel skall vara att skydda och bevara områdets i huvudsak opåverkade ekosystem.

1.2 Generella riktlinjer

1.2.1 Hävd av skogsområde

Ingen form skogsbruk ska bedrivas i reservatet.

Brand

Den fuktiga skogen på Österåberget har under lång tid förskonats från brand, ett s.k. brandrefugium. Detta har skapat förutsättning för en specialanpassad flora och fauna att förekomma. Denna typ av områden, bevarade i orört skick, är idag mycket sällsynta. Därför är det värdefullt att området även framgent inte brinner. Normal brandbevakning och släckning bör sålunda omfatta reservatet och utföras så att elden ej sprider sig till omgivande skogsmark.

Insektsskador

Inom reservatet skall ej vindfällerna upparbetas då målsättningen är att bevara områdets urskogsprägel och att växt- och djurliv skall utvecklas fritt. Vid extremt stort antal vindfällerna ska övervägas om speciella åtgärder ska vidtagas för att hindra skogsskadeinsekter att spridas.

1.2.2 Jakt

Inom reservatet är enligt föreskrifterna endast jakt

på älg, rådjur, räv och hare tillåten. Vid älgjakt får älgdragare användas under förutsättning att markskador undviks och att älgdragaren är av sådan typ att den drivs med band och manövreras av person som går vid sidan om älgdragaren (s.k. "järnhäst").

2 ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

2.1 Övergripande mål

Reservatets främsta syfte är att skydda den värdefulla naturen. För att trygga detta syfte bör endast ett extensivt friluftsliv befrämjas i området. Med tiden kommer dock sannolikt denna typ av reservat att röna allt större uppskattning med ökat besöksstryck som följd varvid nedanstående riktlinjer får tas upp till förnyad prövning.

2.2 Riktlinjer och åtgärder

2.2.1 Tillgänglighet

Området är tack vare skogsbilvägen nedanför reservatet mycket lättillgängligt. Parkeringsfickor finns på flera ställen, t.ex. vid Norderängskojan. Detta torde väl uppfylla framtida behov.

2.2.2 Friluftsanordningar

För att bibehålla områdets orörda prägel föreslås inga stigar eller andra friluftsanordningar så länge inte ett uppenbart behov påkallar detta. Tack vare områdets topografi är det mycket lättorienterat varför inget behov av stigar föreligger.

2.2.3 Renhållning

Eventuellt skräp omhändertas vid tillsyn.

2.2.4 Information

Skyltar med information om Österåbergets natur och dess skyddsföreskrifter ska tas fram och utplaceras på lämpligt ställe.

2.2.5 Utmärkning av naturreservatets gräns

Reservatets gränser skall märkas upp enligt svensk standard (SIS 031522).

3 TILLSYN

Årlig tillsyn skall utföras av naturvårdsförvaltare.

4 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Tillsyn: 1 dagsverke/år.

Engångsåtgärder:

Utmärkning av reservatets gräns ca 5 km, samt uppsättning av informationsskyltar, 10 dagsverken

Framtagande av informationsskyltar, 5 dagsverken.

4.1 Kostnadsfördelning

Staten svarar för kostnaderna i samband med tillsyn, utmärkning och information.

REGISTERUPPGIFTER

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET ÖSTERÅBERGET

Namn:	Naturreseptatet Österåberget
Kommun:	Orsa
Socken:	Orsa
Läge:	Ca 8 km V Kvarnberg, 40 km N Orsa
Kartblad:	Ekonomiska kartbladen 15E 2j och 3j
Gräns:	Innerkanten av den kraftigt streckade linjen på bifogad karta, bilaga 1
Fastigheter:	Besparingsskogen 1:1, Kvarnberg 4:3
Naturvårdsförvaltare:	Skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län
Markägare:	Nuvarande markägare är Orsa Besparings-skog
Areal:	Totalt 144 ha
Naturtyper:	135 ha barrskog, 9 ha myr
Landskapstyp:	Skogslandskap
Naturgeografisk region:	Norra Norrlands och norra Finlands barrskogsområden och bergkullslätter
Skyddsmotiv:	Skogligt Allmänekologiskt
Skyddsföreskrifter:	Indispensabla, totala: A1 - A8 Indispensabla, partiella: -- Dispensabla: --
Skyddsföreskrifter, produktiv skogsmark:	A3, A4
Skyddsföreskrifter, jakt:	A7
Befintliga anläggning:	En skogskoja, Norderängskojan strax utanför reservatet
Planerade anläggning:	-
Skötselplan:	Föreskrifter under D
Inventeringar:	Länets urskogsinventering